

DOUĂ TEZAURE VECHI ROMÂNEȘTI DESCOPERITE
ÎN JUD. DÎMBOVIȚA

BUCUR MITREA
și VITALIE UMLAUF

În primăvara anului 1952, Cabinetul numismatic al Institutului de arheologie, pe atunci Muzeul Național de Antichități, a fost informat că pe teritoriul comunei Gura Șuții, jud. Dimbovița, s-au descoperit monede de argint din vremea lui Mircea cel Bătrân. Conducerea instituției a delegat pe primul semnatar al acestor rînduri cu anchetarea pe teren a descoperirii. Obiectivele principale ce trebuiau urmărite constau în stabilirea pe teren a imprejurărilor și a punctului în care s-a efectuat descoperirea, a numărului monedelor aflate și strîngerea, pe cît posibil, a tuturor pieselor.

Cercetarea pe teren a avut loc în iunie 1952. La Gura Șuții am primit primele informații de la Aristotel Ionescu, notar pensionar în comună. Lui ii datorăm informația că pe teritoriul amintitei localități s-au descoperit două tezaure monetare.

I. Primul tezaur s-a aflat pe teritoriul satului Sperieți, com. Gura Șuții, la punctul denumit de localnici „La Pământuri”, pe lotul locuito-rului Nicolae Dobre, între timp decedat. După informațiile primite de la soția sa, Lina N. Dobre, tezaurul monetar s-ar fi găsit înainte de cel de-al doilea război mondial. Monedele ar fi fost depozitate într-o oală de lut. Ea a fost spartă de fierul plugului, iar monedele risipite. Exemplarele aflate au fost strinse de descoperitor, fără a putea să ni se comunice numărul lor. O parte din ele au fost răspândite pe la vecini, rude sau cunoșcuți. Cu sprijinul învățătorului Bădescu, locuitoarea Lina N. Dobre a consimțit să ne predea 67 monede din această descoperire.

La Cabinetul numismatic al Institutului monedele au fost curățite chimic, clasificate, cintărite, descrise și înregistrate în inventarul instituției, sub nr. 373. Mai tîrziu ele au fost cedate Muzeului de istorie al României, unde se află înregistrate sub n-rele de Inv. 7091—7157.

Cercetind imprejurările locului în care s-a descoperit tezaurul s-a putut preciza că la punctul „Pe ogoare”, aflat în apropierea „Puțului din Valea Ursoaiei”, s-au găsit fragmente ceramice. Unele erau confecționate din pastă aleasă, iar altele din pastă grosolană. Cîteva eșantioane au fost aduse la Institut.

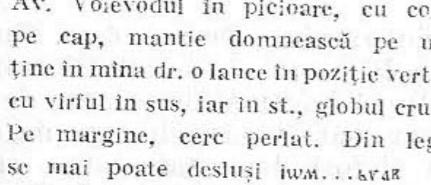
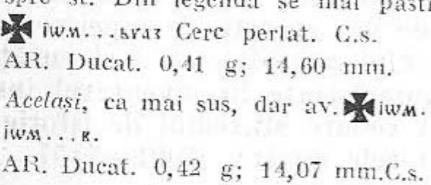
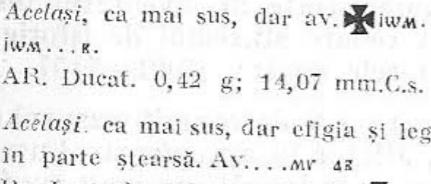
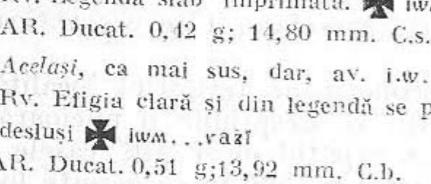
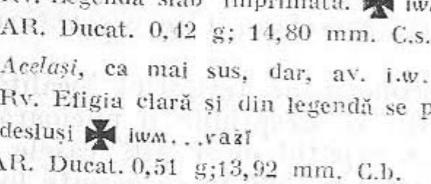
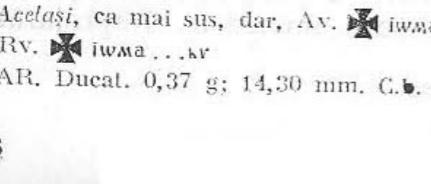
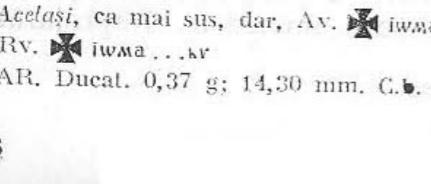
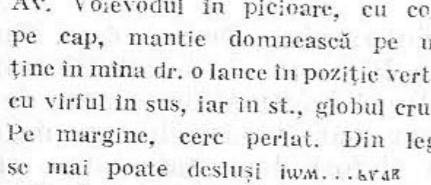
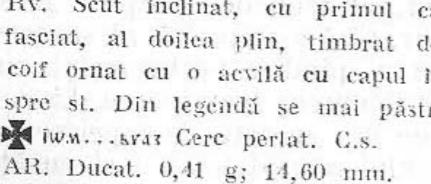
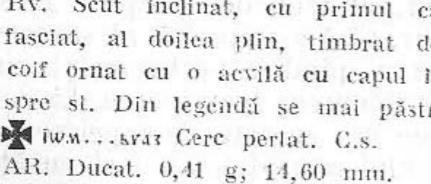
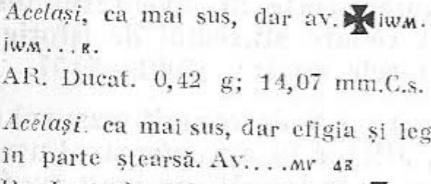
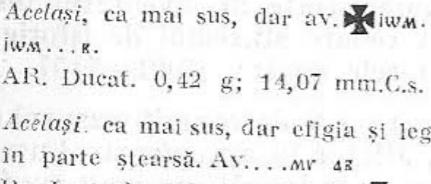
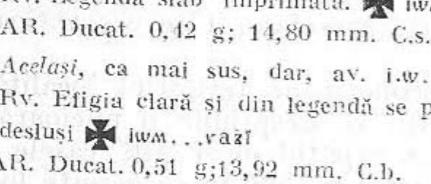
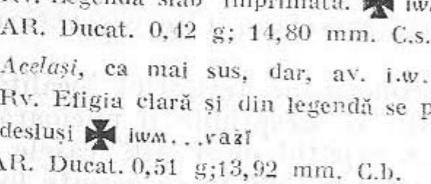
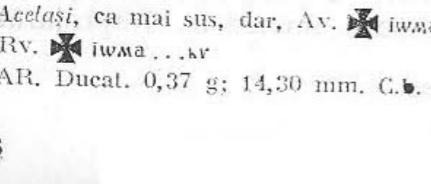
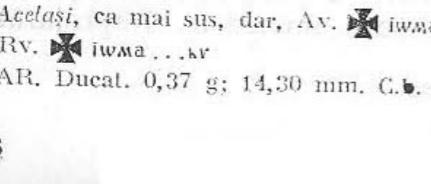
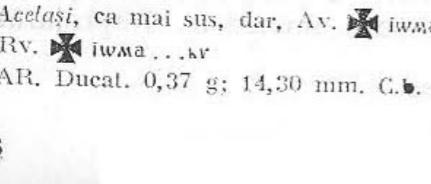
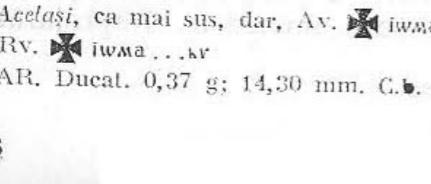
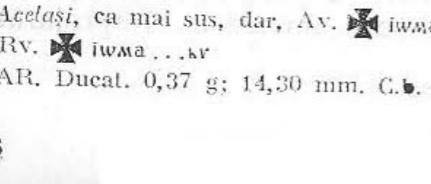
II. Cel de-al doilea tezaur s-a descoperit pe teritoriul localității Gura Șuții. Din șoseaua Nucet-Gura Șuții se desprinde o ulicioară a comunei care se îndreaptă spre luncă. La capătul ei se află casele lui Vasile Vișan, iar la o distanță de aproximativ 2—300 m se găsește lotul lui Aristotel Ionescu, pe care s-au descoperit monedele. Împrejurările

în care s-a descoperit tezaurul au fost stabilite cu prilejul același deplasări. În timpul aratului, fierul plugului a scos pe brață monedele de argint. Copiii care se aflau prin apropiere s-au grăbit să strângă fiecare cît mai multe monede. Printre ei se aflau: Marin Tronaru, Gheorghe Dănescu, Dumitru A. Ionescu (neputul lui Aristotel Ionescu). Prin copii, monedele au fost răspândite în sat. Astfel, electricianul Teodor Albișor a achiziționat opt exemplare. Un număr neprecizat a ajuns în colecția profesorului A. Vasilescu din Tîrgoviște. Am reținut doar două nume, dar numărul persoanelor care au primit monede din această descoperire este mult mai mare. Prin schimb ele au ajuns și în capitală. Numărul exemplarelor descoperite în asemenea condiții n-a putut fi precizat. În schimb data la care ar fi fost aflat tezaurul ar fi aproximativ 1937, după informațiile primite de la Aristotel Ionescu.

De pe locul pe care s-au aflat monedele au fost strînse fragmente ceramice care sugerau cel puțin trei etape de locuire, cea mai recentă fiind cea feudală.

Din acest tezaur au putut fi recuperate în total patru exemplare. Ele au fost descrise și înregistrate la institut sub Nr. Inv. 372, iar ulterior la Muzeul de istorie al României sub nr. 7087–7090.

1. TEZAURUL DE LA SPERIȚI, COM. GURA ȘUȚIL. INVENTARUL MONEDELOR

1. Av. Voievodul în picioare, cu cereană pe cap, mantie domnească pe umeri, ține în mîna dr. o lance în poziție verticală, cu virful în sus, iar în st., globul cruciger. Pe marginea, cerc perlat. Din legendă se mai poate desluși Rv. Scut inclinat, cu primul cartier fasciat, al doilea plin, timbrat de un coif ornăt cu o acvilă cu capul întors spre st. Din legendă se mai păstrează Cerc perlat. C.s. AR. Ducat. 0,41 g; 14,60 mm.
2. Același, ca mai sus, dar av. Rv. AR. Ducat. 0,42 g; 14,07 mm. C.s.
3. Același, ca mai sus, dar eficia și legenda în parte ștersă. Av. Rv. Legenda slab imprimată. AR. Ducat. 0,42 g; 14,80 mm. C.s.
4. Același, ca mai sus, dar, av. Rv. Eficia clară și din legendă se poate desluși AR. Ducat. 0,51 g; 13,92 mm. C.b.
5. Același, ca mai sus, dar, Av. Rv. AR. Ducat. 0,37 g; 14,30 mm. C.b.
6. Același, ca mai sus. Av. Eficia clară, bine imprimată Rv. AR. Ducat. 0,41 g; 14,30 mm. C. f.b.
7. Același, ca mai sus, dar, Av. Rv. Din eficie nu s-a imprimat vulturul. Legenda. AR. Ducat. 0,44 g; 14, X 15 mm. C.b.
8. Același, ca mai sus, dar Av. Rv. Eficia clară și completă. Legenda AR. Ducat. 0,46 g; 14 × 15 mm. C.b.
9. Același, ca mai sus. Legenda Rv. AR. ducat. 0,45 g; 14 × 15 mm. C.b.
10. Același, ca mai sus, dar, Av. legenda Rv. AR. Ducat. 0,41 g; 14,50 mm. C.s.l.
11. Același, ca mai sus. Eficia clară. Av. legenda Rv. AR. Ducat. 0,35 g; 13 × 14,5 mm. C.b.
12. Același, ca mai sus, Av. legenda Rv. Vulturul slab imprimat, iar legenda AR. Ducat. 0,39 g; 14 mm.
13. Același, ca mai sus, Av. legenda Rv. legenda AR. Ducat. 0,42 g; 15 mm. C.s.

14. Același, ca mai sus. Av. iwm... Rv. Ca mai sus, dar în cartierul II sigla „m” ma... sl... AR. Ducat. 0,42 g; 14,60 mm. C.s.
15. Același, ca mai sus, dar, Av. Rv. AR. Duecat. 0,45 g; 15 mm. C.b.
16. Același, ca mai sus, dar, Av. Rv. AR. Ducat. 0,43 g; 14,5 mm. C.s.
17. Același, ca mai sus, dar legenda Av. Rv. Eficia și sigla, ca mai sus, iar legenda AR. Duecat. 0,41 g; 15 mm. C.b.
18. Același, ca mai sus, dar, Av. legenda Rv. Ca mai sus, dar în cartierul al II-lea al scutului se află în locul siglei, o stea cu cinci colțuri și urme din legenda ... v... AR. Duecat. 0,37 g; 13, 85 mm. C.m.
19. Același, ca mai sus, dar Av. Rv. Ca mai sus, AR. Duecat. 0,48 g; 15 mm. C.m.
20. Același, ca mai sus, dar Av. Rv. AR. Duecat. 0,39 g; 14,7 mm. C.b.
21. Același, ca mai sus, dar Av. Rv. AR. Ducat. 0,39 g; 14,6 mm. C.s.
22. Același, ca mai sus, dar Av. Rv. AR. Ducat. 0,50 g; 14,5 mm. C.b.
23. Același, ca mai sus, dar Av. Rv. AR. Ducat. 0,37; 13,65 mm. C.b.
24. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. AR. Ducat. 0,51 g; 14,75 mm. C.s.l.
25. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. legenda AR. Ducat. 0,33 g; 13,95 mm. C.b.
26. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. legenda AR. Duecat. 0,43 g; 13,85 mm. C.S.
27. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. legenda AR. Ducat. 0,44 g; 14,70 mm. C.s.
28. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. Legenda ...w...sl... În cartierul II, sigla AR. Ducat. 0,42 g; 14,25 mm. C.s.
29. Același, ca mai sus, dar legenda Rv. În primul cartier al scutului o stea cu cinci raze, iar cel de-al doilea cartier, fasciat. Legenda ...v... AR. Ducat. 0,39 g; 14,27 mm. C.s.
30. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. Legenda ... iwm... AR. Ducat. 0,42 g; 13,65 mm. C.s.
31. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. AR. Duecat. 0,38 g; 14,40 mm. C.s.
32. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. Slabe urme de legendă. AR. Duecat. 0,35 g; 13,40 mm. C.m.
33. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. legenda AR. Ducat. 40 g; 14,75 mm. C.s.
34. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. legenda. AR. Ducat, 42 g; 14,05 mm. C.md.
35. Același, ca mai sus, dar legenda Av. Rv. AR. Duecat. 0,44 g; 14,33 mm. C.sl.
36. Același, ca mai sus, dar legenda Av. Rv. Nu se mai văd urme din legenda. AR. Duecat. 0,40 g; 14,40 mm. C.sl.
37. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. Legenda AR. Ducat. 0,39 g; 14,90 mm. C.md.
38. Același, ca mai sus, dar pe Av., slabe urme din legendă fără a fi lisibile. Rv. Legenda AR. Duecat. 0,29 g; 13,55 mm. C.sl.
39. Același, ca mai sus, dar legenda Av. Rv. Legenda AR. Ducat. 0,39 g; 14,15 mm. C.s.l.
40. Același, ca mai sus, dar Av. legenda Rv. Legenda AR. Duecat. 0,49 g; 14,05 mm. C.b.
41. Același, ca mai sus, dar Av. Legenda Rv. Legenda AR. Ducat. 0,46 g; 14,55 mm. C.s.

42. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda AR. Ducat. 0,38 g; 14,75 mm. C.s.
43. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda AR. Ducat. 0,40 g; 14,34 mm. C.s.
44. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,40 g; 14,05 mm. C.s.
45. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,46 g; 13,85 mm. C.b.
46. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,45 g; 13,48 mm. C.s.
47. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,43 g; 14,18 mm. C.s.
48. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,40 g; 14,45 mm. C.s.
49. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,44 g; 14,35 mm. C.s.
50. Acelaș, ca mai sus, dar pe Av. din legendă nu se mai distinge nimic. RV. Legenda AR. Ducat. 0,34 g; 14,37 mm. C.s.
51. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,37 g; 14,70 mm. C.s.
52. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,42 g; 14,65 mm. C.s.
53. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,48 g; 14,43 mm. C.s.
54. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,40 g; 14,80 mm. C.s.

55. Ace laș i, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,37 g; 14,00 mm. C.s.
56. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,44 g; 14 mm. C.s.
57. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Slabe și ilizibile urme din legendă. AR. Ducat. 0,38 g; 13,64 mm. C.s.
58. Acelaș, ca mai sus, dar pe Av. din legendă se mai distinge doar sigla a RV. Din legendă se mai văd doar AR. Ducat. 0,42 g; 13,80 mm. C. și imprimarea sl.
59. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. ...avaz slabe urme de imprimare. AR. Ducat. 0,38 g; 14,50 mm. C. sl.
60. Acelaș, ca mai sus, dar Av. Legenda RV. Din legendă, doar AR. Ducat. 0,45 g; 14,25 mm. Imprimarea slabă.
61. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,39 g; 15,20 mm. C.b.
62. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda După ce s-a imprimat odată moneda a fost răsucită cu 180° și imprimată a doua oară. Efigia se distinge foarte bine. RV. Legenda AR. Ducat. 0,45 g; 14,75 mm. Imprimarea slabă. C.b.
63. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Dublă frapare. Legenda AR. Ducat. 0,44 g; 14,60 mm. C.s.
64. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. Legenda RV. Legenda Se observă urme din efigia veveodului cu lance, dovedă că a fost imprimată mai întâi pe Av. și apoi pe RV.
- AR. Ducat. 0,41 g; 14,50 mm. C.s.

65. Acelaș, ca mai sus, dar, Av. legenda RV. Legenda AR. Ducat. 0,48 g; 14,65 mm. Gim.
66. Acelaș, ca mai sus, dar, legenda RV. Urme din legenda AR. Ducat. 0,43 g; 13,70 mm. C.s.

II. TEZAURUL DE LA GURA SUTII

Catalogul monedelor recuperate

1. Voevodul în picioare, cu coroana pe cap, mantia domnească pe umeri ține în mîna dr. o lance în poziție verticală, iar în mîna sl., globul cruciger. Av. Legenda RV. Bustul lui Cristos în față cu nimbi pe cruce, ține în mîna st. Evanghelia, iar cu dr. binecuvîntașă. În cimp, o stea cu cinci colțuri. Tot în cimp, în st. și în dr. IC și XC.
- AR. Ducat. 0,49 g; 16,10 mm. C.s.

2. Acelaș, ca mai sus, dar pe av. legenda RV. Ca mai sus, dar îngă stea se mai vede o alta mai slab imprimată. AR. Ducat. 0,58 g; 16,60 mm. C.s.
3. Acelaș, ca mai sus, dar pe Av., legenda RV. Foarte slab imprimat. AR. Ducat. 0,52 g; 15,80 mm. C.md.
4. Acelaș, ca mai sus, dar legenda RV. Incus. AR. Ducat. 0,50 g; 15,90 mm. C.md.

Observații asupra monedelor din tezaur

Metalul intrebuită la confectionarea monedelor este argintul. Ceea ce nu s-a făcut încă și rămine să se întreprindă în viitor este precizarea titlului argintului prin metode moderne nedestructive. Operația, ce ar urma să fie efectuată pe o serie de tezaure de același fel, ne-ar putea furniza indicații utile asupra creșterii procentuale de metal prețios și, poate, totodată, asupra unei cronologii mai fine a emisiunilor monetare în cadrul celei de a doua parte a domniei lui Mircea cel Bătrân.

Întregul lot din tezaur cuprinde emisiuni, având același nominal, acesta fiind ducatul.

Tipul este și el unul singur. Pe Av. este infățișată efigia lui Mircea, în finită de ceremonie, iar pe RV., un scut înclinat, timbrat de un coif ornat cu o acvilă. Legenda de pe toate monedele din tezaur este redactată în limba slavonă.

Conservarea monedelor. În aprecierea stării de conservare a ducașilor din tezaure urmează să facem loc și uzurii stăncelor monetare. Ele au „obosit” și uneori „oboseala” se reflectă destul de clar pe exemplarele descrise. Potrivit aprecierii noastre, consecnate la finele descrierii fiecărei piese, se ajunge la următoarea situație :

C.f.B.: nr. 6	1 exemplar	C.m.: nr. 18, 19, 32, 34, 37,
C.b.: nr. 4, 5, 7, 8, 9, 11,		66 6 exemplare
15, 17, 20, 22, 23,		C.s.l.: nr. 10, 24, 28, 35, 38,
25, 40, 45, 60,		39, 46, 47, 48, 55,
61, 62	17 exemplare	56, 57, 58, 59, 65,
C.s.: nr. 1, 2, 3, 13, 14, 16,		67 17 exemplare
21, 26, 27, 29, 30,		C.b.av. — m. (rv.), 12 . . . 1 exemplar
31, 33, 41, 42, 43,		Total 67 exemplare
44, 49, 50, 51, 52,		
53, 54, 63, 64 .25 exemplare		

Comparativ cu studiile de numismatică antică și bizantină, cercetarea în domeniul numismaticii feudale românești a progresat în ultima jumătate de veac prea puțin, dacă ne gîndim nu numai la importanța informațiilor pe care această ramură a științei istorice le-ar fi putut din plin oferi pentru mai buna cunoaștere a României medievale, dar și la imensa cantitate de material monetar păstrată în marile colecții publice și rămasă încă nestudiată. În sensul celor afirmate mai sus, este destul să amintim că, exceptând propunerea avansată acum 40 de ani pentru întocmirea unui *corpus* al monedelor feudale românești¹, rămas și astăzi în stare de proiect, ori a realizării de către un colecționar bine intenționat a unui catalog², care, din păcate, reflectă adekvat în cuprinsul său nivelul de pregătire științifică al autorului și a unui număr de articole în care rigoarea științifică necesară nu atinge un prag acceptabil pentru cercetarea modernă, au rămas încă inedite majoritatea tezaurelor de monede feudale românești, descoperite pe parcursul acestui secol. Numai prin editarea științifică a tuturor tezaurelor cunoscute, publicare însotită de o riguroasă analiză a structurii depozitelor monetare pe emitenți, tipuri și emisiuni, precum și de un corect studiu metrologic, în

Tabel I

Histograma greutăților monedelor din tezaurul de la Sperieți, com. Gura Șuții

Nr. crt.	Greutate	Nr. catalog	Total	Total grupă
1	0,29	38	1	X
2	0,30		0	
3	0,31		0	
4	0,32		0	
5	0,33	25	1	X
6	0,34	50	1	X
7	0,35	11; 32	2	XX
8	0,36		0	
9	0,37	5; 18; 23; 51; 55	5	XXXXX
10	0,38	31; 42; 57; 59	4	XXXX
11	0,39	12; 20; 21; 29; 37; 39; 61	7	XXXXXXXX
12	0,40	33; 43; 44; 48; 54; 65	6	XXXXXX
13	0,41	1; 6; 10; 17; 64	5	XXXXX
14	0,42	2; 3; 13; 14; 28; 30; 34; 52; 58	9	XXXXXXXXXX
15	0,43	16; 26; 47; 67	4	XXXX
16	0,44	7; 27; 35; 49; 56; 63	6	XXXXXX
17	0,45	9; 15; 46; 60; 62	5	XXXXX
18	0,46	8; 36; 41; 45	4	XXXX
19	0,47		0	
20	0,48	19; 53; 66	3	XXX
21	0,49	40	1	X
22	0,50	22	1	X
23	0,51	4; 24	2	XX
Total			67	67

care să fie incluși și analizați adekvat toți indicatorii statistici, nu numai media și amplitudinea absolută, și, dacă este posibil, prin analize nucleare nedestructive, să se adauge și titlul fiecărei emisiuni³, ne putem forma o imagine corectă asupra avatarurilor numismaticii feudale românești și modul în care acestea reflectă realitățile economice și politice ale epocii. Si doar apoi cartarea fiecărui orizont de tezaure, științific stabilă, ca urmare a analizelor statistică-matematice, ne va putea indica direcția și aria fiecărei campanii militare care a dus la ascunderea și recuperarea grupului respectiv de depozite monetare.

Dorim ca în rîndurile ce urmează să arătăm celor interesați în aplicarea metodelor statistice în numismatica feudală românească un model de abordare a aspectului metrologic, chiar dacă noi analizăm statistic aici un tip și nu fiecare emisiune în parte, cum ar fi fost normal, deoarece populația statistică oferită de tezaurul de la Sperieți, com. Gura Șuții este numeric redusă, cauză care face ca rezultatele obținute să fie relative, fiind necesară confirmarea lor de viitoare cercetări efectuate pe populații statistică mai numeroase și astfel suficient de reprezentative pentru scopul urmărit.

Precedind rezultatele metrologice oferite de monedele tip cavaler emise de Mircea cel Bătrân din tezaurul de la Sperieți, com. Gura Șuții, ținem să subliniem contradicția dintre media obținută de noi și cea înserisă pentru acest tip în Anexa III a lucrării *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui*, I⁴, ceea ce ne obligă să punem sub semnul întrebării toate mediile ponderale calculate de autor pentru emisiunile monetare din Tara Românească.

Pentru aspectul metrologic al monedelor de tip cavaler emise de Mircea cel Bătrân ce alcătuiesc tezaurul de la Sperieți, com. Gura Șuții, indicatorii tendinței centrale și variației oferă următoarele cifre :

1	Media	X	0,416 g
2	Mediana	Me	0,40 g
3	Modulul	Mo	0,42 g
4	Abaterea standard	σ	0,04 g
		AS+	0,458 g
		AS-	0,373 g
5	Coefficientul de variație	V	10,18 %
6	Amplitudinea absolută	Aa	0,22 g
7	Amplitudinea relativă	Ar	52,85 %
8	Abaterea maximă	d poz.	0,093 g
		d neg.	0,126 g
9	Asimetria	Kas	-0,10
10	Coefficientul de boltire	γ_2	necalculat

Cei trei indicatori ai tendinței centrale calculați pentru monedele acestui tezaur dovedesc prin cifrele foarte apropiate, diferența dintre medie și mediană și respectiv medie și modul oferind cifre de 0,016 g și -0,004 g., că pentru tipul cavaler greutatea standard a pieselor trebuie căutată în jurul cifrelor de 0,41–0,42 g. Dar atât diferența negativă dintre X și Mo cit și coefficientul de asimetrie indică o puternică asimetrie de stînga a curbei cu o extindere a frecvențelor spre stînga, în cadranul monedelor cu o greutate mai mică decît media X. De asemenea indicatorii variației, în primul rînd coefficientul de variație de 10,18%, cit și amplitudinea relativă de 52,85% indică o slabă omogenitate a populației. În același sens pledează și coefficientul de boltire, nenominalizat cifric aici, dar care ne dovedește că ne aflăm în prezența unei curbe a greutăților puternic platycurtică. S-ar putea ca aceste cifre să fie influen-

tate de slaba reprezentativitate a populației statisticice analizate, deși nu trebuie exclusă nici posibilitatea, care va trebui verificată pe populații statisticice mult mai numeroase, cu dispersia înregistrată să reflecte puținul interes acordat de meșterii monetari din Țara Românească pentru pregătirea flanurilor în cadrul unui sistem de batere *al marco*. Totuși și în aceste condiții un număr de 55 de monede sau 82,08% se încadrează în limitele abaterii standard de $\pm 0,04$ g, respectiv toate monedele între între 0,37 g și 0,46 g.

În încheierea analizei metrologice a ducașilor din tezaurul de la Sperieți, com. Gura Șuții dorim încă o dată să subliniem necesitatea abordării statisticice a viitoarelor studii de numismatică feudală românească, singurul mod de a cunoaște corect și aprofundat aspectele acestui domeniu de cercetare.

Numărul restrins de monede ce ne-au stat la dispoziție din cel de-al doilea tezaur, cel de la Gura-Șuții nu îngăduie să facem aceleași observații amănunțite ca la cel de la Sperieți. În schimb ele vor fi posibile atunci cînd se va publica lotul de monede provenind din același tezaur, achiziționat de Muzeul de istorie al României.

NOTE

¹ O. Iliescu, SMIM, 1, 1956, p. 285–323.

² O. Luchian în C. Buzdugan, O. Luchian și C. C. Oprescu, *Monede și bancnote românești*, București, 1977.

³ Constanța Șirbu și Paraschiva Stancu, CN, 4, 1982; dar este necesară întreprinderca analizelor neutronice în laboratoare înzestrate și cu etaloane argint, pentru a se obține rezultate într-adevăr corecte.

⁴ O. Iliescu, în Costin C. Kirilescu, *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui*, I, București, 1964, p. 367 și urm.

DEUX TRÉSORS ROUMAINS ANCIENS DÉCOUVERTS DANS LE DÉP. DE DÎMBOVIȚA

RÉSUMÉ

Les auteurs présentent deux trésors de monnaies en argent de Valachie émises par Mircea l'Ancien, découverts à Sperieți, com. Gura Șuții (67 ex.) et à Gura Șuții (4 ex.). Toutes les monnaies sont au type „chevalier”. Les auteurs réalisent une analyse métrologique de l'échantillon en établissant le poids moyen de 0,416 g qui est sensiblement plus haut que celui de 0,34 g établi antérieurement pour les émissions d'après 1386.

CONTRIBUȚII PRIVIND CIRCULAȚIA MONEDELOR MOLDOVENEȘTI ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ

ION STÎNGĂ

În colecția Muzeului Regiunii Porților de Fier din Drobeta-Turnu Severin se află un număr de șapte monede moldovenești grupate cronologic în a doua jumătate a sec. XIV și prima jumătate a sec. XV. Ele fac parte din colecția veche a muzeului și au fost descoperite în Turnu Severin sau în imprejurimi. Le adăugăm una care a fost descoperită întotdeauna în perimetru castrului Drobeta (nr. 7; colecție particulară).

Petru Mușat (1375–1391)

Grosi

- Av. → SIMPESTRI...WI ; cap de boar; între coarne stea cu cinci raze; în dreapta semiluna, în stînga rozeta cu cinci petale.
Rv. + SI...LDAV...I, scut despicat: I trei fascii, II șapte flori de crin.
1. AR ↓ 0,90 g; 17 mm. MBR, p. 45.

- Av. + SI...TRI...WOIW , ca mai sus.
Rv. → SIMOLD.... , scut despicat: I trei fascii, II șase flori de crin.
2. AR ↑ 0,80 g; 18 mm. MBR, p. 48.

Alexandru cel Bun (1400–1432)

Gros

- Av. ANDRI....; cap de boar; între coarne stea cu cinci raze; în dreapta rozeta, în stînga semiluna.
Rv. Legenda stearsă, scut despicat: I trei grinzi, II flori de crin în număr neprecizat.
3. AR → 0,65 g; 17,5 mm. MBR, p. 60–61.

Jumătăși de grosi anepigrafe

- Av. Cap de boar, globulă în frunte, în rest ca mai sus.
Rv. Scut despicat: I trei grinzi, II șapte flori de crin.
4. AE ↓ 0,92 g; 14 mm. MBR, p. 63, nr. 436.
Av. Ca mai sus.
Rv. Ca mai sus, dar la dreapta sigla A, florile de crin în număr neprecizat.
5. AE ↑ 0,57 g; 15 mm. MBR, p. 63, nr. 437.
Av. Ca mai sus.
Rv. Scut despicat: I trei grinzi, II șase (?) flori de crin.
6. AE ↓ 0,82 g; 15 mm. MBR, p. 63.

Jumătăși de grosi anepigrafe tip „Domn necunoscut”

- Av. Cap de boar; între coarne o rozetă cu șase (?) petale; de o parte și de alta a botului cîte o cruce cu brațele egale terminate în globule.
Rv. Sigilă heraldică neprecizată: „trident” cu extremitățile terminate în globule și cu tija frântă spre dreapta. În dreapta sus rozetă cu șase (?) petale, în stînga sus semiluna. Totul în cerc perlă.
7. Cupru argintiat, ușor schifată, 0,23 g; 12 mm. Cf. MBR, p. 64. Moneda a fost